

Motion till riksdagen 2007/08:Ju419

av **Annelie Enochson och Eva Johnsson (kd)**

Sexslavhandeln

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut	2
Motivering.....	2
Temporärt uppehållstillstånd och skadestånd till offren.....	3
Bilda opinion mot människohandel och prostitution.....	3
Slopa kravet på ”otillbörliga medel”	4
Stärk polis, tull och kustbevakning	4
Ökat bistånd och företagsutveckling till kvinnor i ursprungsländer	5
Bekämpa sexturismen	5
Nolltolerans för köp av sexuella tjänster inom internationella organisationer.....	6

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att straffskalan för köp av sexuella tjänster bör likställas med den för sexuellt utnyttjande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skärpa straffen för människohandel.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att personer som tjänar pengar på webbplatser där kunder ansluts till direktsända sexshower via webbkameror ska kunna dömas för koppleri.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka trycket inom EU för att straffbelägga köp av sexuella tjänster.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kravet på ”otillbörliga medel” bör slopas.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge tull och polis ökade befogenheter för spaning, ingripande, utredning och straffåtgärder i kampen mot människohandel.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka Europol i kampen mot människohandel och satsa på polisiärt och rättsligt samarbete mellan EU:s medlemsländer samt med EU:s grannländer.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förenkla möjligheterna att frysa pengar som misstänks härröra från människohandel.

Motivering

I världen köps, säljs, transporteras och hålls fyra miljoner människor fångna varje år. I Europa faller över 500 000 personer offer årligen för denna människohandel. 120 000 kvinnor och barn förs årligen in i EU från andra delar av världen för att utnyttjas sexuellt. Till Sverige transporteras årligen hundratals, kanske tusentals kvinnor, därutöver ett okänt antal barn¹. I jämförelse med andra former av organiserad brottslighet växer sexslavhandeln snabbt. Hittills gjorda lagändringar och polisiära insatser har visat sig vara otillräckliga för att stoppa sexslavhandeln och sexturismen.

Kampen mot prostitution, sexslavhandel och sexturism måste bedrivas på många fronter samtidigt. Handeln med människor är ett av vårt århundrades största övergrepp mot de mänskliga rättigheterna och en oacceptabel nedvärdering av människovärdet.

¹ Rikskriminalstyrelsen.

Skärp straffet för människohandel

Sedan juli 2002 har Sverige en lag som kriminaliserar människohandel och förövarna straffas med mellan två och tio års fängelse. Med tanke på den grova kränkningen av människovärdet och åsidosättandet av den fria viljan anser vi att straffsatsen måste skärpas. Problemet idag är att enbart den nedre delen av straffskalan tillämpas. Straffsatsen måste återspegla hur pass allvarligt brottet ses ute i samhället. Minimistraffet för trafficking bör därför höjas från två till fyra års fängelse.

Temporärt uppehållstillstånd och skadestånd till offren

Enligt Europeiska rådets direktiv 2004/81/EG om uppehållstillstånd till tredjelandsmedborgare ska offer för människohandel erbjudas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att de ska kunna vittna mot sina förövare. Detta är en viktig del i kampen mot människohandel och organiserad brottslighet. För brottsoffret kan det tidsbegränsade uppehållstillståndet under en rättslig process dessvärre uppfattas som ännu ett utnyttjande. Vid hemkomsten riskerar de sedan att utsättas för repressalier, bli uppsökta av ligor och förskjutas av sina familjer när de inser vad som hänt i det främmande landet. Idag har endast de offer som samarbetar med rättsväsendet i Sverige rätt till det stöd svenska myndigheter kan ge. Vi anser att brottsoffrets grundläggande rättigheter ska tillgodoses utan att rättigheterna villkoras. Kvinnor och barn som utnyttjats som sexslavar ska alltså kunna söka och få temporärt, tidsbegränsat uppehållstillstånd som skyddsbehövande eller på humanitär grund.

Bilda opinion mot människohandel och prostitution

Staten har som lagstiftare ett stort ansvar för normbildningen i ett samhälle, där alla människor har rätt att mötas med respekt. Prostitution får aldrig behandlas som ett yrke bland andra. De fysiska och psykiska skador som en prostituerad får, lämnar spår för resten av livet. Varje köp av sexuella tjänster är ett övergrepp.

Kvinnojourernas insatser måste i detta sammanhang uppmärksammas och uppvärderas. Kvinnojourerna arbetar dagligen med att fånga upp, stödja och skapa en fristad åt kvinnor som utsatts för våld. Här finns stor kunskap och erfarenhet som kan ligga till grund för utformningen av framtida stöd och hjälp. Kvinnojourerna har även en viktig roll att spela när det gäller människor som utsatts för människohandel. Genom sitt kontaktnät och samarbete kan de stödja de kvinnor som befinner sig i eller har sänts tillbaka till ur-

Fel! Okänt namn på

sprungsländerna. En av de största bidragande orsakerna till att det finns en marknad för människohandel är den liberala synen på prostitution. Legalisering av prostitution gör det mindre stötande att köpa sex, dessutom riskerar legalisering att locka unga och naiva människor att sälja sexuella tjänster, omedvetna om konsekvenserna. I Nederländerna har den legaliserade, reglerade och beskattade prostitutionen lett till att prostitutionen har vuxit. Det enda man lyckats att åstadkomma genom legaliseringen är ökad acceptans för sexuell exploatering. Prostitution hör inte hemma i samhällen där man hyllar principen om alla människors lika värde. Man får aldrig tillåta en människa att köpa en annan. Sverige måste inom ramen för EU, och i andra internationella sammanhang, understryka sambandet mellan en liberal sexlagstiftning, synen på prostitution och människohandel.

År 2002 antog EU ett rambeslut angående arbetet mot människohandel som ska gälla i alla medlemsländer. I ramlagen har man straffbelagt hela kedjan: rekrytering, transport och upplåtelse av utrymmen för att hyra och sälja. Däremot har man inte straffbelagt sexkunderna. I Sverige är det förbjudet att köpa sexuella tjänster men i andra europeiska länder är det tillåtet. Vi menar att Sverige inom EU med kraft ska verka för att köp av sexuella tjänster ska kriminaliseras.

Slopa kravet på ”otillbörliga medel”

Det krävs en förändring av lagstiftningen för att kunna komma åt gärningsmän som misstänks för människohandel. Idag finns det ett krav på att gärningsmannen ska ha använt sig av ”otillbörliga medel”, ett krav som emellertid inte gäller vid brott mot personer under 18 år. Hittills har endast två fällande domar för människohandel för sexuella ändamål meddelats, trots att det transporteras hundratals, kanske tusentals, kvinnor till Sverige varje år. Kravet på ”otillbörliga medel” har medfört att åtal för människohandel i vissa fall har justerats till koppleri eftersom det inte har gått att styrka att ”otillbörliga medel” använts. Vi anser mot den bakgrunden att brottsrekvisiten för människohandel måste ses över. En möjlighet är att slopa kravet på ”otillbörliga medel” även då det gäller vuxna offer.

Stärk polis, tull och kustbevakning

Handeln med sexslavar känner inga gränser. Därför måste polisen arbeta över nationsgränserna och utbyta information med kollegor från andra länder. Här är Europol ett effektivt samarbetsorgan, vilket resulterat i att de lyckats sätta stopp för flera internationella ligor. Vi vill att Europols arbete stärks och att kampen mot människohandel blir dess prioriterade uppgift. Kriminalitet frodas i rättsligt svaga länder. Särskilda satsningar på polissamarbete och rättsligt samarbete med EU:s grannländer i öst och på Balkan är därför angelägna.

Den svenska tullen får idag inte stoppa någon som man misstänker bedriver människohandel. Tullen får heller inte tipsa polisen eftersom det innebär att människor registreras. Tullen får heller inte utreda denna typ av brottslighet, något som är tillåtet vid misstanke om narkotika- eller vapensmuggling eller smuggling av uggleägg. Det är svårt att förstå varför tullen inte skulle ha samma befogenheter när det gäller bekämpningen av människohandel som den har vid narkotikasmuggling. Tullen bör få rätt att stoppa och kvarhålla personer som misstänkts vara inblandade i människohandel. Den fria rörligheten inom EU ökar möjligheten för människohandel och risken för upptäckt minskar om inte motåtgärder sätts in. Människohandel kan hindras i större utsträckning om tullen kan få ökade befogenheter.

Vi menar också att pengar som misstänks härröra från människohandel enklare ska kunna frysas och efter fällande dom beslagtogs.

Ökat bistånd och företagsutveckling till kvinnor i ursprungsländer

I många länder som tar emot svenskt bistånd saknar kvinnor i stor utsträckning ekonomiska tillgångar, egendom, utbildning och sjukvård. De kan dessutom vara utsatta för olika former av systematiskt våld och diskriminering. För att på allvar bekämpa sexuell exploatering krävs att bistånd i ökad omfattning riktas direkt till utsatta kvinnor i s.k. ursprungsländer för människohandel. Bistånd riktat till kvinnor gagnar i allmänhet även barnen och effekten är därför tvåfaldig. Det finns dessutom ett flertal exempel på hur kvinnor bidrar till effektivare utveckling på flera olika plan. Enligt Världsbanken är exempelvis finansiering av utbildning för flickor och unga kvinnor den mest kostnadseffektiva investering som finns i biståndssammanhang. För att på lång sikt minska världsfattigdomen – som är intimt sammankopplad med människohandeln – måste särskilda insatser göras för att förbättra näringslivsutvecklingen. Här kan särskilda insatser göras för att stimulera kvinnligt företagande. Det behövs ett proaktivt arbete från regeringarna i väst för att stimulera företagare från väst att satsa i ursprungsländerna och då särskilt på kvinnor. Ett nytänkande som någon form av ”joint venture” mellan biståndsorganisationer och näringslivet behövs.

Bekämpa sexturismen

På många populära semesterorter behandlas barn och kvinnor som billiga handelsvaror av både semester- och affärsresenärer. Många som köper sexuella tjänster utomlands upplever det mer socialt accepterat att köpa en sexuell tjänst utanför landets gränser, än i Sverige. Denna företeelse måste motarbetas på olika sätt. Det är viktigt att med information och kampanjer öka allmän-

Fel! Okänt namn på

hetens kunskap när det gäller sexturism. Det är även viktigt att fördjupa samarbetet med resebranschen och utöka kontakterna med berörda länders myndigheter. Men mer måste till. I och med den nya sexualbrottslagen som trädde ikraft 1 april 2005 togs kravet på dubbel straffbarhet bort för allvarliga sexualbrott mot barn. Detta innebär att svenskar kan dömas i Sverige för sexualbrott mot barn begångna utomlands trots att handlingen inte är olaglig i gärningslandet².

De allvarliga sexualbrott som omfattas av slopandet är bl.a. våldtäkt mot barn, sexuellt utnyttjande av barn, sexuellt övergrepp mot barn, grovt utnyttjande av barn för sexuell posering. Det är bra att kravet på dubbel straffbarhet har slopats för att man i Sverige ska kunna döma för allvarliga sexualbrott mot barn utomlands.

Nolltolerans för köp av sexuella tjänster inom internationella organisationer

Under senare år har olika skandaler uppdagats bland FN-personal. I maj 2004 rapporterade FN exempelvis om 30 fall av sexuella övergrepp bland styrkorna i Kongo-Kinshasa. I november samma år fick FN på nytt utreda anklagelser om sexuella övergrepp begångna av FN-soldater och civil personal i Kongo-Kinshasa. Denna gång var det 150 fall som rörde pedofili, våldtäkt och prostitution. Det är inte bara utländsk FN-personal som begår sexuella övergrepp. År 2002 dömdes tre svenska FN-befäl till dagsböter för att ha köpt sexuella tjänster i Makedonien. De tävlade om att under permissionen ha sex med så många prostituerade som möjligt. Liknande händelser får inte upprepas. Precis som i det övriga samhället måste strikta och stränga regler gälla för biståndsanställda och FN-personal, och det är av yttersta vikt att Sida och FN lägger stor vikt vid utbildning kring dessa områden för att motverka prostitution i samband med internationella insatser.

Stockholm den 1 oktober 2007

Annelie Enochson (kd)

Eva Johnsson (kd)

² http://www.ccpat.se/pages.asp?r_id=298.